

KULTURNÍ PAMÁTKY A PÉČE O NĚ

1. Slovo úvodem

Kultura je mimořádně důležitou součástí lidstva, součástí tak starou, jako je lidstvo samo. Jde bezesporu o významný prvek života občanské společnosti, který se základním způsobem podílí na jejím růstu. Přispívá k rozvoji intelektu, morálky i emocí každého člověka bez výjimky a v tomto smyslu plní nezastupitelnou funkci. Jednu z nejvýznamnějších částí kulturního bohatství národa tvoří jeho památkový fond, jehož přínos plyne z jeho hodnot historických, uměleckých, estetických, památkových i užitkových. Nezanedbatelný je také význam památkového fondu z hlediska ekonomického, zejména ve spojení s cestovním ruchem. Nejdůležitějším důvodem zachování a ochrany památkového fondu je však nesporně jeho skryté, avšak všudypřítomné působení na člověka, na jeho nálady, emoce i intelekt.

Zřejmě se shodneme na tom, že jako lidé žijící v České republice milujeme tuto zemi a vše, co připomíná její bohatou historii, včetně rozmanitého, po staletí tvořeného fondu kulturních statků. Vztah obyvatel České republiky ke kulturním památkám je velmi pozitivní, a péče o kulturní památky je u nás, podobně jako ve většině evropských států, předmětem skutečně celospolečenského zájmu. S lítostí však na tomto místě musíme konstatovat, že někdy je tento pozitivní náhled značně oslabován tou skutečností, že ony hodnotné kulturní statky se nacházejí také na našem pozemku, což ale není v žádném případě důvod k obavám. Přesto, že statut kulturní památky či jiná forma památkové ochrany jistým způsobem omezuje vlastnické právo, je zde množství náhrad, stanovených různými právními předpisy (včetně daňových), které toto omezení vyvažují, nehledě na to, že dnešní společnost se naučila oceňovat celospolečenské zásluhy vlastníků, správců nebo uživatelů kulturních památek, ať už se jedná o drobnou vesnickou architekturu, kostely, hrady a zámky či obrazy a sochy, nebo třeba parní lokomotivy.

Brožura, která se Vám dostává do rukou, Vám nabízí pomoc při prvních kontaktech s veřejnou správou na úseku památkové péče. Chce Vás nasměřovat správným směrem při hledání příslušných právních předpisů, pomůže Vám vyznat se ve struktuře a pravomocích jednotlivých správních orgánů a odborné organizace státní památkové péče a v neposlední řadě si klade za cíl pomoci Vám při řešení konkrétních situací, které mohou nastat při správě Vaší kulturní památky a péči o ni.

2. Právní rámec ochrany kulturních památek

Základním právním předpisem upravujícím v České republice ochranu kulturních památek je **zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči**, který nabyt účinnosti dne 1. ledna 1988 a po mnoha novelizacích platí dodnes. Tento zákon ve svém § 1 deklaruje zájem státu na ochraně kulturních památek a zároveň předepisuje státu úkoly, které má pro účely ochrany kulturních památek plnit. Zákon o státní památkové péči také upravuje práva a povinnosti vlastníků kulturních památek.

Je na místě předeslat, že kulturní památky požívají ochrany již v rámci ústavního pořádku České republiky, konkrétně v rámci **Listiny základních práv a svobod**: čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod stanoví (jako obecné omezení výkonu práv), že při výkonu svých práv nikdo nesmí poškozovat – mimo jiné – kulturní památky nad míru stanovenou zákonem, tedy nad míru, kterou zvláštní zákony (typicky právě zákon o státní památkové péči) připouštějí. Zájem státní památkové péče na ochraně a zachování kulturních památek je také jedním z tzv. zákonem chráněných obecných zájmů, jak je zavádí čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod zakotvující jedno ze zákonných omezení vlastnického práva. Tento článek nejprve konstatuje, že vlastnictví zavazuje, a dále stanoví, že vlastnictví nesmí být zneužito v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy, mezi které patří i zájmy státní památkové péče. Ochrana kulturních památek má tedy základnu již v samotné Listině základních práv a svobod (která byla publikována pod č. 2/1993 Sb.).

Vlastník kulturní památky je podle § 9 zákona o státní památkové péči povinen o svoji kulturní památku pečovat – **udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením**. Může ji **užívat** pouze tak, aby ji užíváním nepoškozoval, tedy pouze způsobem, který odpovídá technickému stavu, památkové hodnotě a významu kulturní památky. Povinnost pečovat o svou kulturní památku a chránit ji nese vlastník na své náklady. Zákon o státní památkové péči však pamatuje na to, že vlastník kulturní památky třeba nemusí mít dostatek prostředků k tomu, aby tyto své povinnosti plnil, a umožňuje, aby byl vlastníkovu kulturní památky poskytnut podle § 16 zákona o státní památkové péči příspěvek ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu obce či kraje. O těchto příspěvcích pojednává samostatná kapitola.

Jestliže vlastník kulturní památky **neplní své povinnosti** vyjmenované v § 9 zákona o státní památkové péči (například když nepečuje o svou kulturní památku, neudržuje ji v dobrém stavu nebo ji nechrání před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením), může mu být uložena **pokuta** a může mu být také uloženo tzv. **nápravné opatření** podle § 10 zákona o státní památkové péči. Toto opatření spočívá v tom, že obecní úřad obce s rozšířenou působností (jde-li o národní kulturní památku, pak krajský úřad) uloží

vlastníkovi správním rozhodnutím povinnost provést určité práce směřující k tomu, aby byl odstraněn závadný stav památky spočívající například v jejím chátrání, poškozování a podobně. K provedení těchto prací stanoví správní orgán lhůtu a vlastník kulturní památky je povinen provést uložené práce na svůj náklad. Jako opatření podle § 10 zákona o státní památkové péči může správní orgán uložit například nezbytné statické zajištění objektu, jeho zabezpečení proti vstupu nepovolaných osob, doplnění chybějících částí střešní krytiny a podobně.

Jestliže vlastník kulturní památky neprovede ve stanovené lhůtě práce, které mu byly opatřením podle § 10 zákona o státní památkové péči uloženy, mohou být práce nezbytné pro zabezpečení kulturní památky (nikoli tedy všechny uložené práce, ale jen ty z nich, které jsou nezbytné pro vlastní zabezpečení kulturní památky, například provizorní zastřešení či statické zajištění) provedeny na náklad vlastníka kulturní památky odbornou firmou. O tom rozhoduje podle § 15 odst. 1 zákona o státní památkové péči obecní úřad obce s rozšířenou působností a jde-li o národní kulturní památku, krajský úřad. Správní orgán, který rozhodl, následně vymáhá náklady vynaložené na zabezpečovací práce po vlastníkově kulturní památky.

3. Prohlašování kulturních památek

Zakládání ochrany věcí jako kulturních památek bylo zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, svěřeno Ministerstvu kultury.

Za kulturní památky **prohlašuje** Ministerstvo kultury svými správními rozhodnutími věci nebo stavby, které vykazují hodnoty vymezené v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Předmětem ochrany může být pouze věc v právním slova smyslu nebo stavba, která je dle nového občanského zákoníku součástí pozemku. Z důvodu minimalizace zásahu do vlastnických práv i nadále bude možné prohlásit za kulturní památku pouze stavbu bez pozemku (kaplička stojící v poli) nebo pozemek bez stavby (zámecký park bez panelového domu).

Ministerstvo kultury může za kulturní památku prohlásit především věci, stavby nebo soubory věcí, které jsou významnými doklady historického vývoje, způsobu života a životního prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti – jde o projevy tvůrčích schopností a práce člověka, které vykazují hodnoty historické, umělecké, vědecké, technické či revoluční. Dále může Ministerstvo kultury prohlásit za kulturní památky věci nebo stavby popř. jejich soubory, které sice samy o sobě nemají uvedené hodnoty, ale mají přímý vztah k významným osobnostem nebo historickým událostem.

Řízení o prohlášení věci za kulturní památku zahajuje Ministerstvo kultury zásadně z **moci úřední**. Podání, kterým se toto řízení iniciuje, může učinit kdokoliv. I když toto podání - písemnost adresovaná správnímu orgánu - bývá označeno jako „návrh“, není návrhem na zahájení řízení (žádostí), nýbrž pouze podnětem, na jehož základě může Ministerstvo kultury – po jeho vyhodnocení – zahájit řízení o prohlášení. Archeologické nálezy jsou prohlašovány **na základě podnětu** Akademie věd České republiky, i zde zahajuje Ministerstvo kultury správní řízení z moci úřední.

V řízení o prohlášení za kulturní památku se procesně postupuje podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a dále podle § 3 zákona o státní památkové péči.

V řízení o prohlášení si Ministerstvo kultury opatřuje zejména **vyjádření** krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu, který je odbornou organizací státní památkové péče. Cílem řízení je zjištění, zda věc vykazuje znaky kulturní památky, které jsou stanoveny v § 2 zákona o státní památkové péči a jsou uvedeny výše.

Vlastníkovi věci nebo stavby Ministerstvo kultury oznamuje zahájení řízení a dává mu samozřejmě možnost se v řízení vyjadřovat, navrhopvat důkazy a seznamovat se se shromážděnými podklady.

Vlastník věci nebo stavby, která může být prohlášena za kulturní památku a která je předmětem řízení o prohlášení, je povinen **chránit** ji před poškozením, zničením nebo odcizením. Je také povinen **oznámit** Ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání.

V souvislosti se svou povinností chránit věc nebo stavbu by vlastník, pokud chce s ní nakládat v průběhu řízení, zejména pokud ji chce upravovat nebo rekonstruovat, měl tento svůj záměr oznámit Ministerstvu kultury. **Ministerstvo kultury** potom vlastníkovi **sdělí**, zda může svůj záměr provést (pokud zamýšlený zásah nenaruší hodnoty věci), anebo tento zásah omezí či zakáže (jestliže by znamenal porušení povinnosti chránit věc, jež je předmětem řízení).

Po posouzení všech shromážděných podkladů, včetně vyjádření vlastníka, rozhodne Ministerstvo kultury o tom, že věc nebo stavba za kulturní památku **prohlašuje**, anebo že ji za kulturní památku **neprohlašuje**.

Kulturní památky mohou být **movité** i **nemovité**: nemovitými kulturními památkami jsou pozemky, jejichž součástí jsou i stavby. Zákon o státní památkové péči i stavby prohlašuje za nemovité kulturní památky. Ochrana poskytnutá kulturním památkám před 1. lednem 2014 zůstává beze změny. Pokud byla za kulturní památku prohlášena stavba bez

pozemku, nestává se pozemek, jehož se stavba stala součástí, kulturní památkou. Rovněž byli pozemek prohlášen kulturní památkou, není kulturní památkou stavba, která s ním splynula v jednu věc v právním slova smyslu. Ministerstvo kultury může z moci úřední nebo na základě žádosti rozhodnout, že stavba vzniklá na pozemku po 1. lednu 2014, který je prohlášen kulturní památkou, jež je součástí pozemku, kulturní památkou není.

Nemovitými kulturními památkami jsou tedy například hrady a zámky, kostely, kapličky, měšťanské domy či stavby lidové architektury, ale také třeba boží muka, pomníky nebo sochy, jsou-li pevně spojeny se zemí. Movitými kulturními památkami jsou například obrazy, předměty tvořící mobiliáře hradů a zámků, dopravní prostředky a podobně. Toto dělení kulturních památek na movité a nemovité má význam například pro přemísťování kulturních památek.

1. KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Každá fyzická nebo právnická osoba může podat podnět k prohlášení věci za kulturní památku, který Ministerstvo kultury vyhodnotí a případně zahájí řízení o prohlášení. Návrh na prohlášení archeologického nálezů za kulturní památku podává výlučně Akademie věd České republiky.

2. ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Odůvodněný předpoklad, že věc má hodnoty uvedené v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči.

3. JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemným podáním.

4. ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

1. A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) Název a označení věci. V případě souboru věcí označení každé jednotlivé věci v tomto souboru.
- b) Umístění věci. Jde-li o nemovitost - kraj, obec a katastrální území, čtvrť nebo část obce, ulice, číslo popisné, popř. číslo evidenční nebo orientační, parcelní číslo pozemku(ů). Jde-li o věc movitou, přesné určení místa, kde se věc nachází.
- c) Označení vlastníka nebo spoluvlastníků, případně uživatelů věci (včetně adres).
- d) Popis věci (věcí v souboru), její současný stav a využití.
- e) Odůvodnění návrhu na prohlášení věci za kulturní památku - uvedení hodnot věci.

2. B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) Aktuální fotodokumentace. Jde-li o nemovitost, pokud možno exteriéru i interiéru. Jde-li o soubor, fotografie každé jednotlivé věci (movité či nemovité) v tomto souboru.
- b) U nemovitostí lze doporučit výpis z katastru nemovitostí a kopii katastrální mapy.

5. NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury.

6. JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7. KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Vlastník, resp. všichni spoluvlastníci věci jsou účastníky řízení.

8. JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Proti rozhodnutí o prohlášení nebo neprohlášení věci za kulturní památku lze podat písemný rozklad. Rozklad se podává u Ministerstva kultury a rozhoduje o něm ministr kultury na základě návrhu rozkladové komise.

9. JAKÉ SANKCE MOHOU BÝT UPLATNĚNY V PŘÍPADĚ NEDODRŽENÍ PŘEDEPSANÝCH POVINNOSTÍ

Pokutu až do výše 2 000 000 Kč je možné uložit fyzické osobě, fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě, jestliže od doby doručení vyrozumění o podání návrhu na prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku nebo o tom, že Ministerstvo kultury hodlá věc prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu, až do rozhodnutí Ministerstva kultury nechrání tuto věc nebo stavbu před poškozením, zničením nebo odcizením, a nebo nesplní – li oznamovací povinnost stanovenou v § 3 odst. 5 památkového zákona tj. vlastníci věcí nebo staveb, které pro svou mimořádnou uměleckou nebo historickou hodnotu by mohly být v souladu se společenským zájmem prohlášeny za kulturní památky, jsou povinni oznámit Ministerstvu kultury, krajskému úřadu nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností na jejich písemné vyzvání požadované údaje o nich a jejich zamýšlené změny, umožnit těmto orgánům nebo jimi pověřené odborné organizaci státní památkové péče jejich prohlídku, popřípadě pořízení jejich vědecké dokumentace.

4. Kulturní památky podle předchozí právní úpravy, národní kulturní památky

Za kulturní památky podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, se považují také ty kulturní památky, které nebyly prohlášeny podle § 3 zákona o státní památkové péči,

ale byly **zapsány do státních seznamů kulturních památek** podle předchozího zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách.

Nejvýznamnější kulturní památky prohlašuje vláda svými nařízeními na základě § 4 zákona o státní památkové péči za **národní kulturní památky**.

5. Právo vlastníka kulturní památky na bezplatnou odbornou pomoc

Vlastník kulturní památky má podle § 32 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči **právo** na to, aby mu při zajišťování péče o jeho kulturní památku poskytoval Národní památkový ústav jako odborná organizace státní památkové péče **odbornou pomoc**, a to **bezplatně**. Toto právo vlastníka je jednou z forem zákonné kompenzace jeho povinností vyplývajících ze zákona o státní památkové péči. Zákon tu reaguje na skutečnost, že péče o kulturní památku může být leckdy odborně náročná a vlastníkovi, který třeba nemusí mít potřebné odborné znalosti, proto dává možnost využít odbornou pomoc, a to aniž by za ni musel platit. Tato odborná pomoc může mít podobu konzultací, zpracování průzkumů kulturní památky nebo záměru jejího restaurování a podobně.

Národní památkový ústav je územně členěn – má odborná pracoviště s územní působností pro každý kraj; dále má generální ředitelství a územní památkové správy spravující státní hrady a zámky. Adresy pracovišť Národního památkového ústavu, na která se lze obracet se žádostmi o odbornou pomoc, jsou uvedeny ve 14. kapitole této brožury.

Samozřejmě i orgány státní památkové péče (obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady i Ministerstvo kultury) mohou vlastníkovi kulturní památky poskytnout pomoc, konzultaci a podobně. Činí tak rovněž bezplatně.

6. Obnova kulturních památek

S požadavky na zachování kulturních památek a na jejich ochranu úzce souvisí právní režim, který pro obnovu kulturních památek předepisuje § 14 zákona o státní památkové péči. Pod pojmem „obnova“ je třeba rozumět práce (zásahy), které jsou vyjmenovány v § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči, nikoli jakoukoli obnovu v obecném smyslu slova. Obnovou ve smyslu zákona o státní památkové péči se tedy rozumí údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiná úprava kulturní památky.

- Pod pojmem „údržba“ lze obecně rozumět odstranění nežádoucích změn kulturní památky, které nastaly v důsledku jejího užívání (například výměna klenby topeniště parní lokomotivy nebo nový nátěr fasády domu).

- Pojem „oprava“ lze definovat jako odstranění následků poškození kulturní památky nebo účinků jejího opotřebení (například doplnění části střešní krytiny stržené větrnou smrští).
- Pod pojmem „rekonstrukce“ lze spatřovat takové konstrukční a technologické zásahy do kulturní památky, které přinášejí změnu jejích technických parametrů nebo změnu její funkce či jejího účelu (například adaptace tovární budovy na výstavní prostor nebo na restauraci).
- „Restaurováním“ se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu – díla výtvarných umění nebo uměleckořemeslné práce (například obnova obrazu nebo sochy).
- „Jinou úpravou“ není jakákoli úprava kulturní památky, nýbrž pouze modernizace budovy při nezměněné funkci, dále nástavba a přístavba budovy (jak stanoví § 9 odst. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb.). „Modernizace budovy při nezměněné funkci“ je taková úprava kulturní památky, při které se její části nahrazují modernějšími částmi, zvyšuje se její vybavenost nebo se rozšiřuje její využitelnost, a to aniž se mění její funkce (například zavedení ústředního topení namísto lokálního vytápění kamny, adaptace půdy činžovního domu pro obytné účely a podobně). „Nástavbou“ je zásah, kterým se stavba - kulturní památka zvyšuje; „přístavbou“ se stavba – kulturní památka půdorysně rozšiřuje, přičemž přístavovaná část je provozně propojena se stavbou stávající.

Jestliže vlastník kulturní památky zamýšlí provést její obnovu, je povinen si předem, tedy před zahájením zamýšlených prací, vyžádat závazné stanovisko, a to od obecního úřadu obce s rozšířenou působností (jde-li o kulturní památku), resp. od krajského úřadu (jde-li o národní kulturní památku). Tento správní orgán v závazném stanovisku vyjádří, zda práce zamýšlené vlastníkem kulturní památky jsou z hlediska zájmů státní památkové péče na ochraně a zachování kulturní památky a jejích hodnot přípustné anebo nepřípustné, a pokud jsou přípustné, tedy za jakých podmínek. Tyto podmínky může správní orgán stanovit, je-li toho třeba pro ochranu a zachování hodnot kulturní památky.

Podkladem pro závazné stanovisko k obnově kulturní památky je písemné vyjádření Národního památkového ústavu. Jeho územní odborná pracoviště poskytují vlastníkově kulturní památky v procesu její obnovy bezplatnou odbornou pomoc, například ve formě konzultací při zpracovávání projektové dokumentace. Je třeba zdůraznit, že Národní památkový ústav není vybaven žádnou rozhodovací pravomocí a jeho pracovníci tedy

nemohou, ba nesmějí, závazně určovat, jakým způsobem budou práce na obnově kulturní památky provedeny. Rozhodovat o obnově kulturní památky mohou pouze orgány státní památkové péče, mezi které Národní památkový ústav - ani jeho pracovníci - nepatří. Nemohou tedy například na staveništi určovat, jakou barvou bude opatřena fasáda obnovované kulturní památky nebo jakou profilaci budou mít nově osazovaná okna.

Je-li vlastník kulturní památky nespokojen se závazným stanoviskem, které od orgánu státní památkové péče obdržel, může se proti němu bránit, o čemž jej orgán státní památkové péče poučí v závěru závazného stanoviska. Jestliže je závazné stanovisko vydáno ve věci, o které není příslušný rozhodovat stavební úřad (například restaurování sochy – movité kulturní památky), má podobu samostatného rozhodnutí a vlastník kulturní památky se proti němu může odvolat. Pokud je však závazné stanovisko vydáno ve věci, o níž je stavební úřad příslušný rozhodovat (především jde o práce na nemovité kulturní památce, které podle stavebního zákona vyžadují stavební povolení nebo alespoň ohlášení), má závazné stanovisko orgánu státní památkové péče podobu podle § 149 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.) a obrana proti němu je poněkud složitější – nelze se proti němu samostatně odvolat a jeho věcným závěrům se lze bránit až v řízení před stavebním úřadem.

Jde-li o rozsáhlejší obnovu kulturní památky (například o komplexní rekonstrukci stavby), lze vlastníkovvi doporučit, aby si nejprve zpracoval nebo nechal zpracovat záměr obnovy a k němu si vyžádal závazné stanovisko. Až tehdy, shledá-li orgán státní památkové péče záměr obnovy jako přípustný (s tím, že zamýšlené práce lze dále připravovat, případně za určitých podmínek), může vlastník kulturní památky přikročit ke zpracování projektové dokumentace v rozsahu odsouhlaseném správním orgánem. K vlastní realizaci obnovy přikročí až v okamžiku, kdy na základě své žádosti obdrží další závazné stanovisko orgánu státní památkové péče. Takovým postupem získává vlastník kulturní památky jistotu, že prostředky vynaložené na zpracování projektové dokumentace obnovy kulturní památky v rozsahu požadavků stavebněprávních předpisů nebudou vynaloženy marně - což by se mohlo stát, kdyby vlastník kulturní památky požádal rovnou o závazné stanovisko ke zpracované projektové dokumentaci a ta by byla posouzena z hlediska zájmů státní památkové péče příslušným správním orgánem jako nepřijatelná a práce podle ní jako nepřípustné.

Vlastník i projektant mají podle § 14 odst. 7 zákona o státní památkové péči právo na projednání dokumentace obnovy kulturní památky v procesu jejího zpracování s Národním památkovým ústavem. Projednáním však vlastník nenabude žádné subjektivní

veřejné právo. Jestliže si to Národní památkový ústav vyžádá, je vlastník kulturní památky povinen mu odevzdat jedno vyhotovení dokumentace obnovy.

V souvislosti s obnovou nemovité kulturní památky je nutno upozornit ještě na § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Jestliže má být prováděna stavební činnost na území s archeologickými nálezy, je stavebník povinen svůj záměr předem oznámit Archeologickému ústavu AV ČR (pražskému či brněnskému – adresy jsou uvedeny v 15. kapitole této brožury) a je také povinen umožnit provedení záchranného archeologického výzkumu. Záchranný archeologický výzkum je prováděn na základě smlouvy uzavírané s tou organizací oprávněnou k provádění archeologických výzkumů, která bude tento výzkum provádět. Pokud se smlouvu nepodaří uzavřít, rozhodne o podmínkách provedení záchranného archeologického výzkumu krajský úřad.

Pokud je při provádění jakékoliv stavby učiněn archeologický nález, je stavebník povinen jej oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a stavebnímu úřadu (§ 176 stavebního zákona), práce v místě nálezu přerušit a provést, pokud je toho třeba, taková opatření, aby nález nebyl poškozen nebo zničen.

Zvláštním druhem obnovy je restaurování. Jde o obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění (například obrazy, sochy, sgrafita) nebo uměleckořemeslnými pracemi (například tepané mříže, dveřní kování). Restaurování může provádět pouze restaurátor mající povolení k restaurování; toto povolení uděluje Ministerstvo kultury. Může jej také provádět osoba, která je oprávněna provádět restaurování v jiném členském státě EU, a to na základě oznámení Ministerstvu kultury anebo na základě uznání odborné kvalifikace a bezúhonnosti (rozhoduje tu rovněž Ministerstvo kultury).

A) Obnova nemovité kulturní památky, která dále bude posuzována v režimu stavebního zákona

3. KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Vlastník kulturní památky.

4. JAKÉ JSOU ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Obecně nejsou stanoveny žádné.

U věcí ve společném jmění manželů, je třeba, aby s žádostí druhý manžel alespoň souhlasil (nejedná se o běžnou záležitost) nebo aby jí podali oba manželé. Dle § 714 odst. 1 občanského zákoníku v záležitostech týkajících se společného jmění a jeho součástí, které nelze považovat za běžné, právně jednají manželé společně, nebo jedná jeden manžel se souhlasem druhého.

U věcí, které jsou ve spoluvlastnictví, je dle § 1129 nového občanského zákoníku, aby k rozhodnutí o významné záležitosti týkající se společné věci, zejména o jejím podstatném zlepšení nebo zhoršení, změně jejího účelu či o jejím zpracování, třeba alespoň dvoutřetinové většiny hlasů spoluvlastníků. Nedosáhne-li se této většiny, rozhodne na návrh spoluvlastníka soud. (počítáno podle velikosti spoluvlastnických podílů na společné věci, do 31. prosince 2013 postačovala většina nadpoloviční).

Pro nakládání se společnými částmi domu, v němž jsou vymezeny bytové a nebytové jednotky nový občanský zákoník uvádí dva režimy rozhodování. Je vázáno na skutečnost, zda se rozhoduje na zasedání shromáždění vlastníků jednotek nebo mimo zasedání.

- Podle § 1206 odst. 2 je shromáždění způsobilé usnášet se, pokud jsou přítomni vlastníci jednotek, kteří mají většinu všech hlasů. K přijetí rozhodnutí nový občanský zákoník vyžaduje souhlas většiny hlasů přítomných vlastníků jednotek. Stanovy sdružení vlastníků jednotek nebo zákon mohou vyžadovat vyšší počet hlasů.
- Podle § 1214 nového občanského zákoníku v případě rozhodování mimo zasedání je třeba, aby s úpravou souhlasila a k žádosti se připojila většinou všech vlastníků jednotek, přičemž stanovy mohou vyžadovat vyšší počet hlasů. Mění-li se však všem vlastníkům jednotek velikost podílů na společných částech nebo mění-li se poměr výše příspěvků na správu domu a pozemku jinak než v důsledku změny podílů na společných částech, vyžaduje se souhlas všech vlastníků jednotek.

Do 31. prosince 2013 byla rozhodná kvora $\frac{3}{4}$ většina nebo 100% vlastníků jednotek.

5. JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemnou žádostí.

6. ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) název a umístění kulturní památky včetně rejstříkového čísla Ústředního seznamu kulturních památek ČR,
- b) popis současného stavu kulturní památky s uvedením závad,
- c) předpokládaný rozsah obnovy,
- d) investora obnovy,
- e) předpokládané celkové náklady a termín provedení obnovy,
- f) předpokládaný přínos obnovy pro další využití kulturní památky.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) doklad o vlastnictví movité kulturní památky nebo památky neevidované v katastru nemovitostí. Tento doklad může být nahrazen čestným prohlášením,
- b) (projektová) dokumentace, zpracovaná podle požadavků stavebněprávních předpisů.

7. NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Obecní úřad obce s rozšířenou působností, místně příslušný podle místa, kde se nachází nemovitá kulturní památka

8. JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

9. JAKÉ JSOU LHŮTY PRO VYŘÍZENÍ

Lhůty jsou stanoveny ve správním řádu v § 6 odst. 1

10. KTERÍ JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Pro toto řízení není výslovně vyžadována účast dalších osob.

11. PODLE KTERÉHO PRÁVNÍHO PŘEDPISU SE POSTUPUJE

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.
- Vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

12. JAKÉ JSOU SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, publikovaná pod č. 73/2000 Sb.m.s.
- Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná), publikovaná pod č. 99/2000 Sb.m.s.
- Evropská úmluva o krajině, publikovaná pod č. 13/2005 Sb.m.s.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění.
- Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, v platném znění.
- Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření, v platném znění.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

13. JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Proti tomuto závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat.

Správní řád výslovně umožňuje přezkum i věcné stránky závazného stanoviska (tj. odvolací řízení) až proti rozhodnutí správního orgánu (zde stavebního úřadu), které je podmíněno obsahem závazného stanoviska. Fakticky je tedy třeba dodržet následující postup:

1. po obdržení závazného stanoviska podat žádost o územní rozhodnutí, o stavební povolení apod. nebo ohlášení atp. stavebnímu úřadu,
2. stavební úřad je ve věci vázán závazným stanoviskem dotčeného orgánu (v případě prací na ohlášení, které by byly v rozporu se závazným stanoviskem, unesením stavební úřad „překlopí“ ohlašovací režim do stavebního řízení, které je ukončeno rozhodnutím),
3. proti rozhodnutí stavebního úřadu se lze ve stanovené lhůtě odvolat, kdy odvolání může směřovat i pouze vůči závěrům nebo podmínkám závazného stanoviska orgánu státní památkové péče,
4. odvolání se podává u stavebního úřadu, který ve věci vydal rozhodnutí,
5. odvolání je postoupeno nadřízenému stavebnímu úřadu (krajskému úřadu),
6. v části odvolání, která se dotýká obsahu závazného stanoviska orgánu státní památkové péče, se dotáže nadřízený stavební úřad (krajský úřad) nadřízeného orgánu státní památkové péče (krajského úřadu) na jeho názor,
7. nadřízený orgán státní památkové péče s ohledem na důvody odvolání závěry závazného stanoviska orgánu státní památkové péče buď potvrdí, nebo tyto závěry změní,
8. závěr nadřízeného orgánu státní památkové péče je pro odvolací stavební úřad závazný.

Jinou možností přezkumu věcné správnosti závazného stanoviska podle § 149 správního řádu, včetně podmínek takového závazného stanoviska, současné právní předpisy nepřipouštějí.

14. JAKÉ SANKCE MOHOU BÝT UPLATNĚNY V PŘÍPADĚ NEDODRŽENÍ PŘEDEPSANÝCH POVINNOSTÍ

Za provedení obnovy kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo za nedodržení podmínek určených v tomto závazném stanovisku je možné uložit fyzické osobě, fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě pokutu až do výše 2 000 000 Kč.

B) Obnova movité nebo nemovité kulturní památky, která dále nebude posuzována v režimu stavebního zákona (týká se i restaurování)

1. KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Vlastník kulturní památky.

2. JAKÉ JSOU ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Obecně nejsou stanoveny žádné.

U věcí ve společném jmění manželů, je třeba, aby s žádostí druhý manžel alespoň souhlasil (nejedná se o běžnou záležitost) nebo aby jí podali oba manželé. Dle § 714 odst. 1 občanského zákoníku v záležitostech týkajících se společného jmění a jeho součástí, které nelze považovat za běžné, právně jednají manželé společně, nebo jedná jeden manžel se souhlasem druhého.

U věcí, které jsou ve spoluvlastnictví, je dle § 1129 nového občanského zákoníku, aby k rozhodnutí o významné záležitosti týkající se společné věci, zejména o jejím podstatném zlepšení nebo zhoršení, změně jejího účelu či o jejím zpracování, třeba alespoň dvoutřetinové většiny hlasů spoluvlastníků. Nedosáhne-li se této většiny, rozhodne na návrh spoluvlastníka soud. (počítáno podle velikosti spoluvlastnických podílů na společné věci, do 31. prosince 2013 postačovala většina nadpoloviční).

Pro nakládání se společnými částmi domu, v němž jsou vymezeny bytové a nebytové jednotky nový občanský zákoník uvádí dva režimy rozhodování. Je vázáno na skutečnost, zda se rozhoduje na zasedání shromáždění vlastníků jednotek nebo mimo zasedání.

- Podle § 1206 odst. 2 je shromáždění způsobilé usnášet se, pokud jsou přítomni vlastníci jednotek, kteří mají většinu všech hlasů. K přijetí rozhodnutí nový občanský zákoník vyžaduje souhlas většiny hlasů přítomných vlastníků jednotek. Stanovy sdružení vlastníků jednotek nebo zákon mohou vyžadovat vyšší počet hlasů.
- Podle § 1214 nového občanského zákoníku v případě rozhodování mimo zasedání je třeba, aby s úpravou souhlasila a k žádosti se připojila většinou všech vlastníků jednotek, přičemž stanovy mohou vyžadovat vyšší počet hlasů. Mění-li se však všem vlastníkům jednotek velikost podílů na společných částech nebo mění-li se poměr výše příspěvků na správu domu a pozemku jinak než v důsledku změny podílů na společných částech, vyžaduje se souhlas všech vlastníků jednotek.

Do 31. prosince 2013 byla rozhodná kvora $\frac{3}{4}$ většina nebo 100% vlastníků jednotek.

3. JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemnou žádostí.

4. ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) název a umístění kulturní památky včetně rejstříkového čísla Ústředního seznamu kulturních památek ČR,
- b) popis současného stavu kulturní památky s uvedením závad,
- c) předpokládaný rozsah obnovy,
- d) investora obnovy,

- e) předpokládané celkové náklady a termín provedení obnovy,
- f) předpokládaný přínos obnovy pro další využití kulturní památky.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

Doklad o vlastnictví movité kulturní památky nebo památky neevidované v katastru nemovitostí. Tento doklad může být nahrazen čestným prohlášením.

5. NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

- místně příslušný podle místa, kde se nachází nemovitá kulturní památka
- místně příslušný podle sídla či bydliště vlastníka movité kulturní památky
- v řízeních vedených ve věci movité kulturní památky, která je příslušenstvím nemovitě kulturní památky, je místní příslušnost orgánu státní památkové péče určena místem, kde se nachází taková nemovitá kulturní památka.

6. JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7. JAKÉ JSOU LHŮTY PRO VYŘÍZENÍ:

Lhůty jsou stanoveny ve správním řádu v § 71.

8. KTERÍ JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Pro toto řízení není výslovně vyžadována účast dalších osob.

9. PODLE KTERÉHO PRÁVNÍHO PŘEDPISU SE POSTUPUJE

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.
- Vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

10. JAKÉ JSOU SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, publikovaná pod č. 73/2000 Sb.m.s.
- Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná), publikovaná pod č. 99/2000 Sb.m.s.
- Evropská úmluva o krajině, publikovaná pod č. 13/2005 Sb.m.s.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění

11. JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemné odvolání, které se podává u správního úřadu, který ve věci rozhodl; o odvolání rozhoduje krajský úřad.

12. JAKÉ SANKCE MOHOU BÝT UPLATNĚNY V PŘÍPADĚ NEDODRŽENÍ PŘEDEPSANÝCH POVINNOSTÍ

Za provedení obnovy kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo za nedodržení podmínek určených v tomto závazném stanovisku je možné uložit fyzické osobě, fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě, pokutu až do výše 2 000 000 Kč.

7. Přemíst'ování kulturních památek

Zákon o státní památkové péči stanoví ve svém § 18 zvláštní režim pro **přemíst'ování** kulturních památek. Kulturní památku, která je stavbou, je možné přemístit výlučně **s předchozím souhlasem** krajského úřadu. Je přitom nepodstatné, kam nebo jak daleko se má nemovitá kulturní památka přemístit – souhlasu krajského úřadu k jejímu přemístění je třeba vždy.

U **movitých** kulturních památek je režim přemíst'ování mírnější: **předchozí souhlas** vydává krajský úřad a je ho třeba jen k **trvalému přemístění** movité kulturní památky **z veřejně přístupného místa** (není tedy vyžadován k dočasnému přemístění památky například do restaurátorské dílny).

A) Přemístění stavby, která je kulturní památkou

1. KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Vlastník stavby, která je kulturní památkou.

Fyzická či právnická osoba, která prokáže na přemístění konkrétní kulturní památky právní zájem.

2. JAKÉ JSOU ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

- a) souhlas lze udělit pouze předem, tj. před vlastním přemístěním kulturní památky (není možné vydat souhlas následný poté, co byla památka přemístěna),
- b) souhlas lze vydat, pokud je zachování kulturní památky na stávajícím místě nemožné, neboť by tím bylo ohroženo fyzické zachování památky.

c) JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ TÉTO SITUACE

Písemnou žádostí.

D) ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) název kulturní památky včetně rejstříkového čísla Ústředního seznamu kulturních památek ČR,
- b) přesnou identifikaci současného umístění památky (zejména podle údajů v katastru nemovitostí),

- c) přesnou identifikaci místa, na které má být kulturní památka přemístěna (zejména podle údajů v katastru nemovitostí),
- d) výčet všech známých účastníků řízení (tj. vždy vlastníka kulturní památky, vlastníka pozemku, kde se památka nachází, a vlastníka pozemku, kam má být památka přemístěna).

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) doklad o vlastnictví kulturní památky, pokud není evidována v katastru nemovitostí (popř. čestné prohlášení),
- b) grafické vyznačení stávajícího umístění kulturní památky,
- c) grafické vyznačení nového umístění kulturní památky,
- d) lze doporučit i připojení fotodokumentace stávajícího umístění, navrhovaného umístění i samotné kulturní památky,
- e) doklad o právním zájmu na přemístění památky (pouze je-li žadatelem jiná osoba než vlastník památky).

E) NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Krajský úřad

F) JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

G) JAKÉ JSOU LHŮTY PRO VYŘÍZENÍ

Lhůty jsou stanoveny ve správním řádu v § 71.

H) KTEŘÍ JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Účastníky řízení jsou vždy:

- a) vlastník kulturní památky,
- b) vlastník pozemku, kde se kulturní památka nachází,
- c) vlastník pozemku, kam má být kulturní památka přemístěna.

I) PODLE KTERÉHO PRÁVNÍHO PŘEDPISU SE POSTUPUJE

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

J) JAKÉ JSOU SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, publikovaná pod č. 73/2000 Sb.m.s.

Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná), publikovaná pod č. 99/2000 Sb.m.s.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

K) JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemné odvolání, které se podává u krajského úřadu, který ve věci rozhodl; o odvolání rozhoduje Ministerstvo kultury.

L) JAKÉ SANKCE MOHOU BÝT UPLATNĚNY V PŘÍPADĚ NEDODRŽENÍ PŘEDEPSANÝCH POVINNOSTÍ

Za přemístění nemovité kulturní památky, která je stavbou bez předchozího souhlasu krajského úřadu je možné uložit pokutu až do výše 4 000 000 Kč.

B) Přemístění movité kulturní památky

1. KDO JE OPRAVNĚN VE VĚCI JEDNAT

- a) Vlastník movité kulturní památky.

- b) Fyzická či právnická osoba, která prokáže na přemístění konkrétní movité kulturní památky právní zájem.

2. JAKÉ JSOU ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

- a) souhlas lze udělit pouze předem, tj. před vlastním přemístěním movité kulturní památky (není možné vydat souhlas následný poté, co byla památka přemístěna),
- b) souhlas je třeba pouze k trvalému přemístění movité kulturní památky a to pouze k přemístění památky z veřejně přístupných prostor do prostor, které veřejnosti přístupné nejsou.

3. JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ TÉTO SITUACE

Písemnou žádostí.

4. ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) název movité kulturní památky,
- b) přesnou identifikaci současného umístění movité kulturní památky (zejména podle údajů v katastru nemovitostí),
- c) přesnou identifikaci místa, na které má být kulturní památka přemístěna (zejména podle údajů v katastru nemovitostí),
- d) výčet všech známých účastníků řízení (tj. vždy vlastníka kulturní památky, vlastníka věci, kde se památka nachází, a vlastníka věci, kam má být památka přemístěna).

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) doklad o vlastnictví kulturní památky (popř. prohlášení o důvodech, pro které má být určitá osoba považována za vlastníka kulturní památky),
- b) lze doporučit i připojení fotodokumentace stávajícího umístění, navrhovaného umístění i samotné kulturní památky,
- c) doklad o právním zájmu na přemístění památky (pouze je-li žadatelem jiná osoba než vlastník památky).

5. NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Krajský úřad místně příslušný podle sídla nebo bydliště žadatele.

6. JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7. JAKÉ JSOU LHŮTY PRO VYŘÍZENÍ

Lhůty jsou stanoveny ve správním řádu v § 71.

8. KTERÍ JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Účastníky řízení jsou vždy:

- 1) vlastník movité kulturní památky,

- 2) vlastník věci, kde se movitá kulturní památka nachází,
- 3) vlastník věci, kam má být movitá kulturní památka přemístěna.

9. PODLE KTERÉHO PRÁVNÍHO PŘEDPISU SE POSTUPUJE

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

10. JAKÉ JSOU SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

11. JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemné odvolání, které se podává u krajského úřadu, který ve věci rozhodl; o odvolání rozhoduje Ministerstvo kultury.

12. JAKÉ SANKCE MOHOU BÝT UPLATNĚNY V PŘÍPADĚ NEDODRŽENÍ PŘEDEPSANÝCH POVINNOSTÍ

Za přemístění movité kulturní památky bez předchozího souhlasu krajského úřadu trvale z veřejně přístupného místa je možné uložit právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo fyzické osobě, pokutu až do výše 2 000 000 Kč.

8. Právo státu na přednostní koupi kulturních památek

Jestliže vlastník zamýšlí svoji kulturní památku prodat nebo jinak úplatně zcizit (například směnit za jinou věc nebo vložit do základního kapitálu obchodní společnosti), musí ji podle § 13 zákona o státní památkové péči **nabídnout ke koupi Ministerstvu kultury**. Tato povinnost se týká **národních kulturních památek** (movitých i nemovitých) a **movitých kulturních památek**. Netýká se tedy nemovitých kulturních památek. Zároveň se tato povinnost **neuplatňuje** v případech, kdy jde o prodej památky mezi osobami blízkými (což jsou příbuzní v řadě přímé, sourozenci, manželé a partneři; jiné osoby se považují za osoby blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní) nebo mezi spoluvlastníky.

Je-li národní kulturní památkou pouze stavba, která není samostatnou věcí, vztahuje se právo státu na přednostní koupi na nemovitost, již je národní kulturní památka součástí. V souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku zákon o státní památkové péči řeší nabývání celé věci v právním slova smyslu nejen stavby, která je prohlášena nemovitou národní kulturní památkou, ale i pozemku, jehož je dle soukromého práva součástí.

Ministerstvo kultury má lhůtu 3 měsíců, jde-li o movitou (národní) kulturní památku, a 6 měsíců, jde-li o nemovitou národní kulturní památku, pro přijetí nabídky; kupuje památku za cenu zpravidla podle znaleckého posudku, který by měl být přílohou nabídky.

Jestliže vlastník svoji kulturní památku převádí na jiného nebo ji jinému předává na dobu dočasnou (například na základě nájemní smlouvy nebo smlouvy o opravě věci), je povinen **uvědomit** toho, komu věc předává či přenechává, že jde o kulturní památku.

1. KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

- 1) vlastník movité kulturní památky, nebo
- 2) vlastník národní kulturní památky (movité nebo nemovité).

2. ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Vlastníkům úmysl památku prodat nebo jinak úplatně zcizit, nejde-li o převod mezi osobami blízkými nebo mezi spoluvlastníky.

3. JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ SITUACE

Písemnou nabídkou.

4. ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

Určení památky – název a popis, rejstříkové číslo Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

Doklad o vlastnictví.

- a) Jde-li o, movitou kulturní památku postačuje prohlášení vlastníka o vlastnictví památky. Jde-li o nemovitou národní kulturní památku (tj. i stavbu) nevidovanou v katastru nemovitostí nebo o movitou národní kulturní postačuje prohlášení vlastníka o vlastnictví památky.
- b) fotodokumentace památky,
- c) lze doporučit i znalecký posudek.

5. NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury.

6. JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7. JAKÉ JSOU LHŮTY PRO VYŘÍZENÍ

Ministerstvo kultury je povinno ve stanovené lhůtě sdělit, že nabídku koupě (úplatného nabytí do státního vlastnictví) památky přijímá, jinak právo státu na přednostní koupi kulturní památky vůči vlastníku, který nabídku učinil, zaniká. Lhůta, jde-li o movitou kulturní památku nebo movitou národní kulturní památku, je tříměsíční, jde-li o nemovitou národní kulturní památku, je lhůta šestiměsíční.

8. KTERÍ JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Další účastníci postupu nejsou stanoveni.

9. PODLE KTERÉHO PRÁVNÍHO PŘEDPISU SE POSTUPUJE

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

10. JAKÉ JSOU SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,

11. JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Nejsou stanoveny

12. JAKÉ SANKCE MOHOU BÝT UPLATNĚNY V PŘÍPADĚ NEDODRŽENÍ PŘEDEPSANÝCH POVINNOSTÍ

Nejde přímo o sankci, ale Ministerstvo kultury se může do tří let ode dne provedení úkonu, kterým původní vlastník převedl vlastnictví ke kulturní památce na jinou osobu, dovolat u soudu neplatnosti takového úkonu, pokud vlastník kulturní památky nesplnil svou nabídkovou povinnost - nenabídl státu svou kulturní památku k přednostní koupi státu.

9. Vývoz kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty do zahraničí

§ 20 zákona o státní památkové péči stanoví, že **kulturní památku** lze vyvézt do zahraničí - pro účely výstavy, zápůjčky nebo pro jiné účely, například restaurování - jen s **předchozím souhlasem Ministerstva kultury**. Kulturní památku lze vyvézt pouze na dobu **dočasnou**, nikoli tedy trvale.

Ve vztahu k zahraničí upravují právní předpisy také nakládání s předměty, které tvoří kulturní dědictví, ale nejsou kulturními památkami. Přesněji vyjádřeno, právní předpisy upravují režim vývozu tzv. **předmětů kulturní hodnoty** (podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty) do zahraničí.

Předmět kulturní hodnoty, tj. movitou věc definovanou v příloze 1 uvedeného zákona č. 71/1994 Sb., lze vyvézt pouze s **osvědčením**, které vydávají **odborné organizace** (muzea, galerie, knihovny, Národní památkový ústav). Tyto odborné organizace jsou vyjmenovány v příloze 2 zákona č. 71/1994 Sb. včetně vymezení jejich územní působnosti. Předmět kulturní hodnoty lze vyvézt – na základě osvědčení – jak na dobu dočasnou, tak i trvale.

Mají-li být kulturní památka nebo předmět kulturní hodnoty vyvezeny z celního území Evropských společenství, je k tomu třeba podle § 4 zákona č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství, **povolení**, které vydává Ministerstvo kultury.

K vývozu kulturní památky (i národní kulturní památky) **mimo celní území Evropských společenství** je tedy třeba **dvou aktů**: předchozího souhlasu podle § 20 zákona o státní památkové péči a povolení podle § 4 zákona č. 214/2002 Sb. Oba tyto akty vydává **Ministerstvo kultury**: souhlas vydává odbor památkové péče Ministerstva kultury, povolení vydává odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií Ministerstva kultury.

Prodej předmětů kulturní hodnoty není nijak omezen s výjimkou předmětů z oboru archeologie a předmětů sakrální a kultovní povahy. Jsou-li tyto předměty nabízeny k prodeji, musí být rovněž opatřeny osvědčením podle zákona č. 71/1994 Sb. vydávaným odbornou organizací.

Následující situace se týká **vývozu kulturní památky a národní kulturní památky do zahraničí**.

1. KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Každá fyzická nebo právnická osoba.

2. JAKÉ JSOU ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Úmysl vyvézt kulturní památku.

3. JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ TÉTO SITUACE

Písemnou žádostí.

4. ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) určení kulturní památky – název a popis, rejstříkové číslo Ústředního seznamu kulturních památek ČR,
- b) účel vývozu kulturní památky a způsob jejího užití v zahraničí,
- c) údaje o žadateli, popř. údaje o vlastníkově kulturní památky, pokud je odlišný od žadatele.
- d) dobu, na níž má být kulturní památka vyvezena.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) 4 ks vyplněných formulářů podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (k dispozici na webových stránkách Ministerstva kultury <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=747>),
- b) doklad o vlastnictví kulturní památky,
- c) písemný souhlas vlastníka s vývozem kulturní památky, žádá-li o souhlas někdo jiný než vlastník,
- d) fotodokumentace památky.

5. NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury.

6. JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7. JAKÉ JSOU LHŮTY PRO VYŘÍZENÍ

Lhůty jsou stanoveny ve správním řádu v § 71.

8. KTERÍ JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Žádá-li o vydání souhlasu osoba od vlastníka kulturní památky odlišná, je účastníkem řízení i vlastník kulturní památky.

9. PODLE KTERÉHO PRÁVNÍHO PŘEDPISU SE POSTUPUJE

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

10. JAKÉ JSOU SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

- Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění
- Zákon č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství, v platném znění
- Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků, publikovaná pod č. 15/1980 Sb.
- Nařízení Rady (EHS) č. 3911/92, o vývozu kulturních statků, v platném znění
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

11. JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemný rozklad, který se podává u Ministerstva kultury; o rozkladu rozhoduje ministr kultury na základě návrhu rozkladové komise.

12. JAKÉ SANKCE MOHOU BÝT UPLATNĚNY V PŘÍPADĚ NEDODRŽENÍ PŘEDEPSANÝCH POVINNOSTÍ

Pokutu až do výše 2 000 000 Kč je možné uložit fyzické nebo právnické osobě, jestliže zapůjčí do zahraničí nebo se pokusí do zahraničí vyvézt nebo vyveze kulturní památku bez předchozího souhlasu Ministerstva kultury.

10. Příspěvky vlastníkům kulturních památek

Jednou z forem kompenzace povinností vlastníka kulturní památky je jeho právo na finanční **příspěvek** podle § 16 zákona o státní památkové péči. Tyto příspěvky navazují na povinnosti vlastníka pečovat (na jeho náklady) o jeho kulturní památku a udržovat ji v dobrém stavu – právní úprava tu pamatuje na situaci, kdy vlastník kulturní památky není objektivně schopen sám na své náklady plně financovat obnovu či údržbu své kulturní památky, mnohdy odborně, technologicky a tudíž i finančně náročnou. Stát, kraje i obce proto mohou poskytovat příspěvky vlastníkům kulturních památek na náklady spojené s obnovou či

zachováním kulturních památek, když tyto náklady není schopen hradit vlastník kulturní památky sám. Je zde právně vyjádřen zájem na tom, aby se veřejné rozpočty spolupodílely na finančním zajištění obnovy kulturních památek coby nedílné součásti kulturního dědictví a životního prostředí.

Je třeba zdůraznit, že příspěvky se poskytují výlučně na základě žádosti vlastníka kulturní památky. První iniciativa je tedy vždy na vlastníkově - aby podal příslušnou žádost s nezbytnými přílohami tomu orgánu, od něhož příspěvek žádá, a to v řádných termínech.

Podle § 16 odst. 1 zákona o státní památkové péči může **obec** nebo **kraj** ze svých rozpočtových prostředků (tedy v rámci samostatné působnosti) poskytnout ve zvlášť odůvodněných případech vlastníkově kulturní památky finanční příspěvek na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou jeho kulturní památky, a to za účelem – slovy zákona – jejího účinnějšího společenského uplatnění. Za zvlášť odůvodněný případ se považuje například špatný technický stav kulturní památky nezaviněný jejím vlastníkem nebo pohledově významná poloha kulturní památky (§ 12 vyhlášky č. 66/1988 Sb.). Tento příspěvek může obec či kraj poskytnout i v případě, kdy vlastník kulturní památky není schopen sám hradit náklady spojené s obnovou nebo zachováním kulturní památky. Bližší **podmínky poskytnutí** tohoto příspěvku stanovuje jednak zmíněný § 12 vyhlášky č. 66/1988 Sb., jednak konkrétní obec či kraj, který příspěvek ze svého rozpočtu poskytuje. Příspěvek může být poskytnut na základě smlouvy, případně na základě správního rozhodnutí (smlouva je ovšem praktičtější). Je na každé obci či kraji, aby si vymezily a schválily ve svém rozpočtu, jaký objem prostředků poskytnou v daném roce vlastníkům kulturních památek v rámci těchto příspěvků. Bližší informace o žádostech, termínech jejich podávání a o jejich náležitostech mohou poskytnout jednotlivé krajské úřady a obecní úřady.

Podle § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči může příspěvek na obnovu kulturní památky poskytnout ze státního rozpočtu **Ministerstvo kultury**, je-li na zachování kulturní památky mimořádný společenský zájem (například jde-li o kulturní památku na území České republiky svého druhu ojedinělou, je-li kulturní památka v havarijním stavu nezaviněným jejím vlastníkem nebo je-li kulturní památka zařazena do některého ze specializovaných příspěvkových programů Ministerstva kultury).

Následující situace se týkají pouze příspěvků poskytovaných ze státního rozpočtu Ministerstvem kultury, které v současnosti má hned několik programů pro poskytování příspěvků. Kraje a obce poskytují příspěvky v rámci své samostatné působnosti a proces poskytování příspěvků, náležitosti podání, jeho přílohy apod. se může u jednotlivých krajů

a obcí lišit; není proto možné jej jednoduše popsat a je nutno obrátit se na konkrétní kraj či obec.

1. KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI JEDNAT

Vlastník kulturní památky.

2. ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Mimořádný společenský zájem na zachování kulturní památky, který je dán zejména tehdy, pokud kulturní památka:

- a) je prohlášena za národní kulturní památku,
- b) je zapsána na Seznamu světového dědictví anebo tvoří součást souboru, který je zapsán na Seznamu světového dědictví,
- c) je v havarijním technickém stavu, pokud tento stav nebyl zaviněn vlastníkem kulturní památky,
- d) je zpřístupněna nebo vystavena veřejnosti pro kulturně vzdělávací nebo náboženské účely,
- e) tvoří významnou dominantu obce nebo města, popřípadě části krajinného celku,
- f) je ojedinělou kulturní památkou svého druhu na území České republiky, nebo
- g) je zařazena do některého z programů Ministerstva kultury na úseku státní památkové péče.

U věcí ve společném jmění manželů, je třeba, aby s žádostí druhý manžel alespoň souhlasil (nejedná se o běžnou záležitost) nebo aby jí podali oba manželé. Dle § 714 odst. 1 občanského zákoníku v záležitostech týkajících se společného jmění a jeho součástí, které nelze považovat za běžné, právně jednají manželé společně, nebo jedná jeden manžel se souhlasem druhého.

U věcí, které jsou ve spoluvlastnictví, je dle § 1129 nového občanského zákoníku, aby k rozhodnutí o významné záležitosti týkající se společné věci, zejména o jejím podstatném zlepšení nebo zhoršení, změně jejího účelu či o jejím zpracování, třeba alespoň dvoutřetinové většiny hlasů spoluvlastníků. Nedosáhne-li se této většiny, rozhodne na návrh spoluvlastníka soud. (počítáno podle velikosti spoluvlastnických podílů na společné věci, do 31. prosince 2013 postačovala většina nadpoloviční).

Pro nakládání se společnými částmi domu, v němž jsou vymezeny bytové a nebytové jednotky nový občanský zákoník uvádí dva režimy rozhodování. Je vázáno na skutečnost, zda se rozhoduje na zasedání shromáždění vlastníků jednotek nebo mimo zasedání.

- Podle § 1206 odst. 2 je shromáždění způsobilé usnášet se, pokud jsou přítomni vlastníci jednotek, kteří mají většinu všech hlasů. K přijetí rozhodnutí nový občanský zákoník vyžaduje souhlas většiny hlasů přítomných vlastníků jednotek. Stanovy sdružení vlastníků jednotek nebo zákon mohou vyžadovat vyšší počet hlasů.
- Podle § 1214 nového občanského zákoníku v případě rozhodování mimo zasedání je třeba, aby s úpravou souhlasila a k žádosti se připojila většina všech vlastníků jednotek, přičemž stanovy mohou vyžadovat vyšší počet hlasů. Mění-li se však všem vlastníkům jednotek velikost podílů na společných částech nebo mění-li se poměr výše příspěvků na správu domu a pozemku jinak než v důsledku změny podílů na společných částech, vyžaduje se souhlas všech vlastníků jednotek.

Do 31. prosince 2013 byla rozhodná kvora $\frac{3}{4}$ většina nebo 100% vlastníků jednotek.

3. JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ TÉTO SITUACE

Písemnou žádostí.

4. ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

Vyplněnou žádost vlastníka na příslušném formuláři Ministerstva kultury.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

- a) Doklad osvědčující vlastnické právo ke kulturní památce. Jde-li o nemovitost, rovněž výpis z katastru nemovitostí nebo jeho ověřenou kopii, dále kopii snímku katastrální mapy (popřípadě geometrického plánu), které nejsou starší než šest měsíců.
- b) Závazné stanovisko k obnově kulturní památky vydané podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči.
- c) Specifikace druhu, rozsahu, způsobu, termínu provedení a sjednané nebo odborně odhadnuté ceny obnovy kulturní památky, včetně specifikace prací, kterých se žádost o příspěvek týká.
- d) Záměr prezentace kulturní památky zpřístupněné veřejnosti pro kulturně vzdělávací účely, pokud se jedná o kulturní památku využívanou tímto způsobem, anebo k tomuto účelu uvažovanou.
- e) Jde-li o movitou kulturní památku, specifikace způsobu její ochrany před poškozením, zničením nebo odcizením.
- f) Fotodokumentace současného technického stavu kulturní památky nebo jejích částí podle druhu a rozsahu prací, kterých se žádost o příspěvek týká.

g) Výčet příloh nad rámec výše uvedených příloh je uveden vždy na konkrétním formuláři žádosti v jednotlivých programech.

5. NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury, které v současné době naplňuje § 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči celkem následujícími [specializovanými programy](#):

A. Program záchrany architektonického dědictví

Z tohoto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek, které jsou **nejcennější součástí architektonického dědictví** (například hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely), konkrétně na práce směřující k záchraně kulturní památky nebo k záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky.

B. Havarijní program

Z tohoto programu poskytuje Ministerstvo kultury příspěvky na zajištění **nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek**, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb – kulturních památek.

C. Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

V tomto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech historických **měst** prohlášených za **památkové rezervace nebo památkové zóny**. Finanční příspěvky mohou být z tohoto programu poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí - společně s vlastníkem - na obnově kulturní památky.

D. Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Z tohoto programu se poskytují příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se ve **vesnických památkových rezervacích a ve vesnických a krajinných památkových zónách** (zejména památek lidové architektury, například zemědělských usedlostí, chalup, kapliček a božích muk).

E. Program restaurování movitých kulturních památek

Z tohoto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu (restaurování) **movitých kulturních památek**, zejména významných děl výtvarných umění nebo uměleckořemeslných prací umístěných v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně vzdělávací nebo náboženské účely (například obrazy a sochy v kostelech).

F. Program podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Podporuje obnovu památkového fondu, kde to efektivně a účelně neumožňují jiné programy Ministerstva kultury. Finanční prostředky v Programu jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, nejsou národními kulturními památkami, a které nejsou ve vlastnictví České republiky.

Vedle výše uvedených programů Ministerstvo kultury poskytuje i příspěvky, které nejsou přímo obnovou kulturních památek:

A. Program podpora pro památky UNESCO

Jeho hlavním cílem je dostát závazkům, které České republice vyplývají z přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. V rámci zásad pro čerpání finančních prostředků z tohoto programu byly vytvořeny tři prioritní oblasti: tvorba management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků UNESCO. Účelem programu je podporovat všestranný rozvoj památek zapsaných na Seznam světového dědictví, které se nacházejí na území ČR.

B. Program podpory občanských sdružení v památkové péči

Umožňuje finančně podporovat veřejně prospěšné projekty předložené občanskými sdruženími, popř. dalšími subjekty, jejichž činnost napomáhá k ochraně nemovitého i movitého památkového fondu v ČR a k nejširší popularizaci péče o něj.

C. Program podpora záchranných archeologických výzkumů

Byl založen společným opatřením ministerstev kultury a financí jako jeden z nástrojů plnění mezinárodních závazků České republiky podle Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy na podporu záchranných archeologických výzkumů prováděných příspěvkovými organizacemi zřizovanými Ministerstvem kultury, pokud jsou oprávněny k této činnosti.

6. JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7. KDO JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Vlastník, resp. všichni spoluvlastníci kulturní památky jsou účastníky řízení.

8. JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemný rozklad, který se podává u Ministerstva kultury. Rozhoduje o něm ministr kultury na základě návrhu rozkladové komise.

Informace o programech Ministerstva kultury, předepsané formuláře žádostí, požadavky na přílohy žádostí a termíny pro podání žádosti poskytne Ministerstvo

kultury a jsou k dispozici též na internetových stránkách Ministerstva kultury – www.mker.cz Při zpracovávání žádosti může vlastníkovi kulturní památky poskytnout bezplatnou odbornou pomoc také Národní památkový ústav, resp. jeho jednotlivá územní odborná pracoviště.

11. Daňové úlevy vlastníka kulturní památky

Stát poskytuje vlastníkům kulturních památek – vedle přímé finanční pomoci v podobě příspěvků ze státního rozpočtu, o nichž pojednává předchozí kapitola – také finanční pomoc nepřímou v podobě různých daňových úlev a zvýhodnění.

A. Osvobození od daně ze staveb

Tyto daňové úlevy mají vazbu na obnovu kulturních památek a také na zájem státu, vyjádřený již v § 1 zákona o státní památkové péči, na zpřístupňování a prezentaci kulturních památek.

Podle § 9 odst. 1 písm. p) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, jsou od daně ze staveb osvobozeny stavby, které jsou kulturními památkami a na kterých jsou prováděny stavební úpravy. Osvobozeny jsou na dobu 8 let po provedení stavební úpravy, přičemž tato lhůta počíná běžet rokem následujícím po vydání kolaudačního souhlasu k provedené stavební úpravě.

Podle § 9 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, a navazujícího § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 12/1993 Sb. jsou od daně ze staveb osvobozeny stavby památkových veřejně přístupných objektů. Nejde o jakékoli zpřístupnění, nýbrž o zpřístupnění na základě písemné smlouvy uzavřené mezi Ministerstvem kultury a vlastníkem kulturní památky. V této smlouvě musí být uveden časový a prostorový rozsah zpřístupnění a stanoven jeho režim, a to v souladu s památkovou hodnotou (jde například o hodnoty architektonické, technické či umělecké) a dalšími způsoby využití objektu. Rozsah zpřístupnění se může týkat například určení, které místnosti stavby budou zpřístupněny, nebo v kterých dnech roku bude kulturní památka zpřístupněna a podobně.

B. Osvobození od daně z pozemků

Tato daňová úleva souvisí se zpřístupněním stavby – kulturní památky na základě smlouvy uzavřené mezi vlastníkem a Ministerstvem kultury.

Podle § 4 odst. 1 písm. g) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, a navazujícího § 2 odst. 1 vyhlášky č. 12/1993 Sb. jsou od daně z pozemků osvobozeny pozemky tvořící jeden funkční celek se stavbou – kulturní památkou zpřístupněnou, jak výše uvedeno, na základě smlouvy mezi vlastníkem a Ministerstvem kultury podle § 9 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, a navazujícího § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 12/1993 Sb.

C. Zvláštní režimy odpisování

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, stanoví některé zvláštnosti odpisování ve vztahu ke kulturním památkám.

Podle § 27 odst. e) zákona č. 586/1992 Sb. jsou movité kulturní památky a jejich soubory hmotným majetkem, který je z odpisování vyloučen.

Podle § 30 odst. 8 a § 29 odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb. se roční odpis u technického zhodnocení provedeného na nemovité kulturní památce stanoví ve výši jedné patnáctiny vstupní ceny.

Bližší informace k vyjmenovaným daňovým zvýhodněním mohou poskytnout **finanční úřady**.

12. Zrušení prohlášení za kulturní památku

Ministerstvo kultury může také odebrat statut kulturní památky, a to na základě § 8 zákona o státní památkové péči v rámci řízení o zrušení prohlášení za kulturní památku.

Řízení o zrušení prohlášení za kulturní památku může být zahájeno především na základě **žádosti**. Tuto žádost je oprávněn podat vlastník kulturní památky a také právnická osoba, která sice vlastníkem kulturní památky není, ale na zrušení jejího prohlášení za kulturní památku prokáže právní zájem. Ministerstvo kultury však také může zahájit řízení **z moci úřední**.

V řízení o prohlášení si Ministerstvo kultury opatřuje zejména **vyjádření** krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu (jde-li o archeologický nálezy, pak i vyjádření Akademie věd České republiky). **Vlastníkovi kulturní památky** dává Ministerstvo kultury možnost se v řízení vyjadřovat, navrhnout důkazy a seznamovat se se shromážděnými podklady.

Prohlášení za kulturní památku může být zrušeno pouze **z mimořádně závažných důvodů**. V řízení Ministerstvo kultury zjišťuje, zda jsou tyto mimořádně závažné důvody v konkrétním případě splněny.

Mimořádně závažným důvodem, pro který může být prohlášení za kulturní památku zrušeno, je například situace, kdy není možné kulturní památku zachovat vůbec pro její rozsáhlé poškození přírodními živly (například při povodni) anebo je sice možné ji zachovat, ale pro její zachování musí být provedeny takové zásahy, které znamenají ztrátu její památkové hodnoty.

Havarijní stav kulturní památky způsobený tím, že její vlastník zanedbal své povinnosti o kulturní památku pečovat a udržovat ji v dobrém stavu, nelze považovat za „mimořádně závažný důvod“ pro zrušení jejího prohlášení.

Ministerstvo kultury může podmínit zrušení prohlášení tím, že budou předem splněny určité **podmínky**, například pořízení dokumentace nebo zaměření kulturní památky.

1. KDO JE OPRÁVNĚN VE VĚCI NEBO STAVBY JEDNAT

- a) vlastník kulturní památky,
- b) právnická osoba, která na zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku prokáže právní zájem,
- c) Ministerstvo kultury z moci úřední

2. JAKÉ JSOU ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

Existence mimořádně závažných důvodů pro zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku.

3. JAKÝM ZPŮSOBEM ZAHÁJIT ŘEŠENÍ TÉTO SITUACE

Písemnou žádostí.

4. ZÁKLADNÍ OBSAH A PŘÍLOHY PODÁNÍ

A. PODÁNÍ MUSÍ OBSAHOVAT

- a) název kulturní památky, její rejstříkové číslo Ústředního seznamu kulturních památek a její popis,
- b) umístění kulturní památky (u nemovitých věcí (i staveb) určené podle katastru nemovitostí; u movitých věcí dostatečně konkrétní popis tak, aby bylo zřejmé, kde se věc nachází),
- c) označení vlastníka nebo spoluvlastníků, případně uživatelů nemovitosti (u právnické osoby název, identifikační číslo nebo obdobný údaj a adresu sídla, popřípadě jinou adresu

pro doručování; u fyzické osoby jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování),

d) odůvodnění žádosti o zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku.

B. PŘÍLOHY PODÁNÍ

a) fotografie dokládající aktuální stav kulturní památky,

b) pokud žádost nepodává vlastník, doklad prokazující právní zájem žádající právnické osoby na zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku,

5. NA JAKÝ ÚŘAD SE OBRÁTIT

Ministerstvo kultury.

6. JAKÉ JSOU SPRÁVNÍ A JINÉ POPLATKY

Správní ani jiné poplatky nejsou stanoveny.

7. JAKÉ JSOU LHŮTY PRO VYŘÍZENÍ

Lhůty jsou stanoveny ve správním řádu v § 71.

8. KTEŘÍ JSOU DALŠÍ ÚČASTNÍCI POSTUPU

Vlastník, resp. všichni spoluvlastníci věci nebo stavby jsou účastníky řízení, pokud bylo řízení zahájeno z podnětu či na návrh jiné osoby, než vlastníka věci nebo stavby.

9. PODLE KTERÉHO PRÁVNÍHO PŘEDPISU SE POSTUPUJE

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

10. JAKÉ JSOU SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, publikovaná pod č. 73/2000 Sb.m.s.
- Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná), publikovaná pod č. 99/2000 Sb.m.s.
- Evropská úmluva o krajině, publikovaná pod č. 13/2005 Sb.m.s.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

11. JAKÉ JSOU OPRAVNÉ PROSTŘEDKY A JAK SE UPLATŇUJÍ

Písemný rozklad, který se podává u Ministerstva kultury; o rozkladu rozhoduje ministr kultury na základě návrhu rozkladové komise.

12. JAKÉ SANKCE MOHOU BÝT UPLATNĚNY V PŘÍPADĚ NEDODRŽENÍ PŘEDEPSANÝCH POVINNOSTÍ

Pokutu až do výše 2 000 000 Kč, jde – li o kulturní památku, a 4 000 000 Kč, jde – li o národní kulturní památku, je možné uložit fyzické osobě, fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě, která nepečuje o zachování památky, neudrzuje ji v dobrém stavu, užívá ji způsobem neodpovídajícím jejímu významu, památkové hodnotě nebo

technickému stavu, nechrání ji před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením nebo ji znehodnotí nebo zničí.

13. Obecné povinnosti těch, kdož nejsou vlastníky kulturních památek

Je vhodné poznamenat, že **všechny** subjekty práva, tedy všechny fyzické a právnické osoby, a to i když nejsou vlastníky kulturních památek, mají podle § 9 odst. 3 zákona o státní památkové péči **povinnost** počínat si vždy tak, aby nezpůsobovaly nepříznivé změny stavu kulturních památek a neohrožovaly jejich zachování a vhodné společenské uplatnění. Tato povinnost je obecná - platí pro všechny.

Jestliže kterákoli fyzická nebo právnická osoba (bez ohledu na to, zda je či není vlastníkem kulturní památky) provádí nějakou **činnost**, která způsobuje nebo by i jen mohla způsobit nepříznivé změny stavu kulturní památky anebo která ohrožuje její zachování nebo vhodné společenské uplatnění (například autodopravce projíždí se svým nákladním automobilem kolem kapličky, kterou poškozují otřesy), může obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo – jde-li o národní kulturní památku – krajský úřad takovou činnost správním rozhodnutím podle § 11 odst. 2 zákona o státní památkové péči zakázat nebo určit podmínky pro další výkon takové činnosti.

14. Přehled územních odborných pracovišť Národního památkového ústavu

Národní památkový ústav

generální ředitelství

Valdštejnské nám. 3

118 01 Praha 1

ústř.: 257 010 111

fax: 257 533 527

e-mail: epodatelna@up.npu.cz

www.npu.cz

Tato adresa je zároveň sídlem Národního památkového ústavu.

Územní pracoviště:

Pro hlavní město Prahu:

Národní památkový ústav

územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze
Na Perštýně 12
110 00 Praha 1
ústř.: 234 653 111
fax: 234 653 119
e-mail: paha@paha.npu.cz

Pro kraj Středočeský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště středních Čech v Praze
Sabinova 5
130 00 Praha 3
ústř.: 274 008 111
fax: 274 008 112
e-mail: stc@stc.npu.cz

Pro kraj Plzeňský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Plzni
Prešovská 7
306 37 Plzeň
ústř.: 377 360 911
GSM brána: 606 648 620
fax: 377 360 953
e-mail: plzen@plzen.npu.cz

Pro kraj Karlovarský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Lokti
Kostelní 81
357 33 Locket
ústř.: 352 684 796
fax: 352 684 814
e-mail: loket@loket.npu.cz

Pro kraj Ústecký:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Podmokelská 38,

400 07 Ústí nad Labem - Krásné Březno

Doručovací adresa:

P.O.Box. č. 3,

400 07 Ústí nad Labem

ústř.: 472 704 800, 725 715 385

fax: 472 704 888

e-mail: usti@usti.npu.cz

Pro kraj Liberecký:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Liberci

Jablonecká 642/23

460 01 Liberec 1

ústř.: 485 222 411

fax: 485 222 420

e-mail: liberec@liberec.npu.cz

Pro kraj Jihočeský:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Senovážné náměstí 6

370 21 České Budějovice

tel.: 387 312 140

GSM: 724 162 764

fax: 386 351 556

E-mail: epodatelna@npu.cz

Pro kraj Pardubický:

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Pardubicích

Zámek 4

531 16 Pardubice

ústř.: 466 797 711

fax: 466 797 779

e-mail: pardubice@pardubice.npu.cz

Pro kraj Královéhradecký

Národní památkový ústav

územní odborné pracoviště v Josefově

Josefov Okružní 418

551 02 Jaroměř

ústř.: 491 814 357

e-mail: josefov@josefov.npu.cz

Pro kraj Jihomoravský a

Národní památkový ústav

územní odborné pracoviště v Brně

nám. Svobody 8

601 54 Brno

ústř.: 542 536 111

fax: 542 536 217

e-mail: brno@brno.npu.cz

Pro kraj Vysočina

Národní památkový ústav

územní odborné pracoviště v telči

Hradecká 6,

588 56 telč

tel. 567 243 655, 567 213 116

fax: 567 243 655

E-mail: telc@telc.npu.cz

Pro kraj Zlínský:

Národní památkový ústav

územní odborné pracoviště v Kroměříži

Na Sladovnách 1491

767 01 Kroměříž

Doručovací adresa:

Sněmovní náměstí 1

767 01 Kroměříž

tel.: 573 301 456

fax: 573 301 419

E-mail: kromeriz@kromeriz.npu.cz

Pro kraj Olomoucký:

Národní památkový ústav

územní odborné pracoviště v Olomouci

Horní nám. 25

771 00 Olomouc

ústř.: 585 204 111

fax: 585 229 189

e-mail: olomouc@olomouc.npu.cz

Pro kraj Moravskoslezský:

Národní památkový ústav

územní odborné pracoviště v Ostravě

Korejská 12

702 00 Ostrava

ústř.: 595 133 911

fax: 595 133 900

e-mail: ostrava@ostrava.npu.cz

15. Archeologické ústavy AV ČR

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

Letenská 4

118 01 Praha 1

ústř.: +420 257 014 300
fax: +420 257 532 288
e-mail: arupraha@arup.cas.cz

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
tel: 541 514 101
fax: 541 514 123
e-mail: sekretariat@arub.cz

16. Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury
Maltézské náměstí 1
118 11 Praha 1 – Malá Strana
ústř.: 257 085 111
fax: 224 318 155
e-mail: epodatelna@mkcr.cz

17. Přehled krajských úřadů

Hlavní město Praha
Mariánské náměstí 2
110 01 Praha 1
tel: 236 001 111
fax: 222 326 802
www: www.praha-mesto.cz
e-mail: posta@cityofprague.cz

Jihočeský kraj
U Zimního stadionu 1952/2
370 76 České Budějovice
tel: 386 720 111
fax: 386 359 004

www: www.kraj-jihocesky.cz

e-mail: podatelna@kraj-jihocesky.cz

Jihomoravský kraj

Žerotínovo náměstí 3/5

601 82 Brno

tel: 541 647 111

fax: 541 647 624

www: www.kr-jihomoravsky.cz

e-mail: podatelna@kr-jihomoravsky.cz

Karlovarský kraj

Závodní 353/88

360 01 Karlovy Vary

tel: 353 502 111

fax: 353 502 123

www: www.kr-karlovarsky.cz

e-mail: epodatelna@kr-karlovarsky.cz

Kraj Vysočina

Žižkova 57

587 33 Jihlava

tel: 564 602 100

fax: 564 602 153

www: www.kr-vysocina.cz

e-mail: posta@kr-vysocina.cz

Královéhradecký kraj

Wonkova 1142

500 02 Hradec Králové

tel: 495 817 111

fax: 495 817 336

www: www.kr-kralovehradecky.cz

e-mail: posta@kr-kralovehradecky.cz

epodatelna@kr-kralovehradecky.cz

Liberecký kraj

U Jezu 642/2a

460 01 Liberec 4

tel: 485 226 111

fax: 485 226 376

www: www.kraj-lbc.cz

e-mail: info@kraj-lbc.cz

Moravskoslezský kraj

28. října 117

702 18 Ostrava

tel: 595 622 222

fax: 595 622 126

www: www.kr-moravskoslezsky.cz

e-mail: posta@posta.kr-moravskoslezsky.cz

Olomoucký kraj

Jeremenkova 40a

779 11 Olomouc

tel: 585 508 111

fax: 585 508 813

www: www.kr-olomoucky.cz

e-mail: posta@kr-olomoucky.cz

Pardubický kraj

Komenského nám. 125

532 11 Pardubice

tel: 466 026 111

fax: 466 611 220

www: www.pardubickykraj.cz

e-mail: posta@pardubickykraj.cz

Plzeňský kraj

Škroupova 18

306 13 Plzeň

tel: 377 195 111

fax: 377 195 078

www: www.kr-plzensky.cz

e-mail: posta@kr-plzensky.cz

Středočeský kraj

Zborovská 11

150 21 Praha 5

tel: 257 280 100

fax: 257 280 332

www: www.kr-stredocesky.cz

e-mail: info@kr-s.cz

Ústecký kraj

Velká Hradební 48

400 01 Ústí nad Labem

tel: 475 657 111

fax: 475 200 245

www: www.kr-ustecky.cz

e-mail: urad@kr-ustecky.cz

Zlínský kraj

tř. Tomáše Bati 3792

761 90 Zlín

tel: 577 043 111

fax: 577 043 152

www: www.kr-zlinsky.cz

e-mail: posta@kr-zlinsky.cz

18. Obce s rozšířenou působností¹

Jihočeský kraj

Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Milevsko, Písek, Prachatice, Soběslav, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk, Vodňany.

Jihomoravský kraj

Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Znojmo, Židlochovice.

Karlovarský kraj

Aš, Cheb, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Ostrov, Sokolov.

Královéhradecký kraj

Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí.

Liberecký kraj

Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod.

Moravskoslezský kraj

Bílovec, Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rýmařov, Třinec, Vítkov.

Olomoucký kraj

Hranice, Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh².

---

¹ Stav ke dni 15. listopadu 2013.

Pardubický kraj

Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička³, Přelouč⁴, Svitavy⁵, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk

Plzeňský kraj

Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov.

Středočeský kraj

Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Čáslav, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Kladno, Kolín, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Říčany, Sedlčany, Slaný, Vlašim, Votice.

Ústecký kraj

Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Žatec.

Vysočina

Bystřice nad Pernštejnem, Havlíčkův Brod, Humpolec, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšŕ nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou.

Zlínský kraj

Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž, Luhačovice, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín, Zlín.

---

² Pro správní obvod Zábřeh vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy státní památkovou péči na dobu neurčitou obec Šumperk.

³Pro správní obvod Polička vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy státní památkovou péči konce roku 2014 obec Litomyšl.

⁴ Pro správní obvod Přelouč vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy státní památkovou péči do konce roku 2016 obec Pardubice.

⁵Pro správní obvod Svitavy vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy státní památkovou péči do konce roku 2014 obec Litomyšl.

19. Základní přehled právních předpisů a jiných normativních aktů na úseku státní památkové péče⁶

Zákony

1. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění zákona č. 242/1992 Sb., zákona č. 361/1999 Sb. ve znění zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 146/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 18/2004 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 3/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu ČR č. 240/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 158/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 307/2008 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 124/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb. a zákona č. 303/2013 Sb.
2. Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, ve znění zákona č. 180/2003 Sb. a zákona č. 281/2009 Sb.
3. Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění zákona č. 122/2000 Sb. a zákona č. 80/2004 Sb., zákona č. 281/2009 Sb. a zákona č. 142/2012.

Přímo závazné předpisy komunitárního práva

Nařízení Rady ES č. 3911/92/EHS o vývozu kulturních statků

Přímo závazné předpisy mezinárodního práva

1. Evropská úmluva o krajíně (č. 13/2005 Sbírky mezinárodních smluv)
2. Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (č. 99/2000 Sbírky mezinárodních smluv)
3. Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sbírky mezinárodních smluv)

Ostatní mezinárodní úmluvy

---

⁶ Stav ke dni 10. března 2010.

1. Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 159/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví
2. Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 15/1980 Sb., o Úmluvě o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků
3. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 94/1958 Sb., o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní

Nálezy Ústavního soudu ČR

1. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 26. 4. 2005, publikovaný pod č. 240/2005 Sb., ve věci návrhu Nejvyššího správního soudu na zrušení ustanovení § 44 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v části vyjádřené výrazem "3,"
2. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. 6. 1994 Sp. zn. I. ÚS 35/94 ve věci ústavní stížnosti Ministerstva kultury České republiky proti rozsudku Vrchního soudu v Praze Sp. zn. 6 A 175/93 o přezkoumání správního rozhodnutí, jímž byla nemovitost prohlášena za kulturní památku (č. 1/1994 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky)

Podzákoné právní předpisy

Vyhláška Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění vyhlášky č. 139/1999 Sb. a vyhlášky č. 538/2002 Sb.

Vyhláška Ministerstva kultury č. 187/2007 Sb., kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy

Vyhláška Ministerstva kultury č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón

Podzákoné právní předpisy, vymezující národní kulturní památky

1. Nařízení vlády č. 50/2010 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

2. Nařízení vlády č. 170/2008 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
3. Nařízení vlády č. 422/2005 Sb., o prohlášení Horského hotelu a televizního vysílače Ještěd u Liberce a některých movitých kulturních památek za národní kulturní památky a o změně některých dalších předpisů
4. Nařízení vlády č. 337/2002 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 422/2005 Sb.
5. Nařízení vlády č. 132/2001 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
6. Nařízení vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 51/2010 Sb.
7. Nařízení vlády č. 171/1998 Sb., o vymezení některých národních kulturních památek a o změně a doplnění některých právních předpisů
8. Nařízení vlády č. 182/1996 Sb., o podmínkách ochrany národní kulturní památky sídla Parlamentu České republiky⁷
9. Nařízení vlády č. 262/1995 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb., nařízení vlády č. 336/2002 Sb. a nařízení vlády č. 422/2005 Sb.
10. Nařízení vlády č. 404/1992 Sb., o změně prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb.
11. Nařízení vlády č. 112/1991 Sb., o zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky
12. Nařízení vlády č. 111/1991 Sb., o prohlášení Břevnovského kláštera za národní kulturní památku, ve znění nařízení vlády č. 171/1998 Sb.
13. Nařízení vlády č. 55/1989 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 112/1991 Sb., nařízení vlády č. 262/1995 Sb. a nařízení vlády č. 171/1998 Sb.
14. Usnesení vlády ze dne 24. 2. 1978 č. 70 o prohlášení některých nejvýznamnějších kulturních památek za národní kulturní památky⁸
15. Usnesení vlády ze dne 21. 7. 1971 č. 187 o prohlášení českého úseku bývalé koněspřežní železnice z Českých Budějovic do Lince za národní kulturní památku⁹

---

⁷ Vydáno podle zmocnění v § 4 zákona č. 59/1996 Sb., o sídle Parlamentu České republiky.

⁸ Publikováno: Ústřední věstník ČSR, 4/1978.

16. Usnesení vlády ze dne 9. 10. 1969 č. 207 k prohlášení archeologických nálezů pozůstatků velkomoravské architektury v okrese Uherské Hradiště za národní kulturní památku
17. Usnesení vlády ze dne 30. 3. 1962 č. 251 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky¹⁰
18. Vládní nařízení č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu

Podzákoné právní předpisy, vymezující památkové rezervace

1. Nařízení vlády č. 127/1995 Sb., o prohlášení území ucelených částí vybraných měst a obcí s dochovanými soubory lidové architektury za památkové rezervace
2. Nařízení vlády č. 443/1992 Sb., o prohlášení území historického jádra města Františkovy Lázně a území pevnosti Terezín za památkové rezervace
3. Nařízení vlády č. 54/1989 Sb., o prohlášení území historických jader měst Kolína, Plzně, Brna, Lipníku nad Bečvou a Příboru za památkové rezervace
4. Nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze
5. Výnos Ministerstva kultury ze dne 21. 12. 1987 č. j. 16417/87-VI/1 o prohlášení historických jader měst Kutné Hory, Českého Krumlova, Jindřichova Hradce, Slavonic, Tábora, Žatce, Hradce Králové, Jičína, Josefova, Litomyšle, Pardubic, Znojma, Nového Jičína, Olomouce, obce Kuks s přilehlým komplexem bývalého hospitálu a souborem plastik v Betlémě, souboru technických památek Stará huť v Josefovském údolí u Olomučan a archeologických lokalit Libodřický mohylník, Slavníkovská Libice, Třísov, Tašovice, Bílina, České Lhotice, Staré zámky u Líšně a Břeclav-Pohansko za památkové rezervace¹¹
6. Výnos Ministerstva kultury ze dne 15. 9. 1983 č. j. 14442/83-VI/1 o prohlášení souboru vinných sklepů „Plže“ v obci Petrov za památkovou rezervaci¹²
7. Výnos Ministerstva kultury ze dne 13. 4. 1982 č. j. 7646/82-VI/1 o prohlášení historického jádra města Mikulova za památkovou rezervaci¹³

---

⁹ Publikováno: Ústřední věstník ČSR, č. 15, 7/1971.

¹⁰ Registrováno v č. 36/1962 Sb.

¹¹ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 26, ročník 1987., publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 8-9/1989.

¹² Oznámeno v části sbírky zákonů č. 30, ročník 1983., publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 12/1983.

¹³ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 13, ročník 1982, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 5/1982.

8. Výnos Ministerstva kultury ze dne 13. 4. 1982 č. j. 7645/82-VI/1 o prohlášení historického jádra města Horšovského Týna za památkovou rezervaci¹⁴
9. Výnos Ministerstva kultury ze dne 29. 3. 1982 č. j. 7292/82-VI/1 o prohlášení historického jádra města Jihlavy za památkovou rezervaci¹⁵
10. Výnos Ministerstva kultury ze dne 6. 10. 1981 č. j. 16429/81-VI/1 o prohlášení historického jádra města Chebu za památkovou rezervaci¹⁶
11. Výnos Ministerstva kultury ze dne 6. 10. 1981 č. j. 16428/81-VI/1 o prohlášení historického jádra města Prachatic za památkovou rezervaci¹⁷
12. Výnos Ministerstva kultury ze dne 29. 7. 1980 č. j. 13603/80-VI/1 o prohlášení historického jádra města Moravské Třebové za památkovou rezervaci¹⁸
13. Výnos Ministerstva kultury ze dne 28. 7. 1980 č. j. 13602/80-VI/1 o prohlášení města Ústěku za památkovou rezervaci¹⁹
14. Výnos Ministerstva kultury ze dne 19. 3. 1980 č. j. 7096/80 o prohlášení historického jádra města Českých Budějovic za památkovou rezervaci²⁰
15. Výnos Ministerstva kultury ze dne 29. 12. 1979 č. j. 24756/79-VI/1 o prohlášení historického jádra města Lokte za památkovou rezervaci²¹
16. Výnos Ministerstva kultury ze dne 27. 10. 1978 č. j. 22260/78 o prohlášení historického jádra města Litoměřice za památkovou rezervaci²²
17. Výnos Ministerstva kultury ze dne 8. 9. 1978 č. j. 15869/78-VI/1 o prohlášení historického jádra města Kroměříže za památkovou rezervaci²³
18. Výnos Ministerstva kultury ze dne 10. 5. 1978 č. j. 15868/78-VI/1 o prohlášení historického jádra města Kadaně za památkovou rezervaci²⁴

---

¹⁴ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 13, ročník 1982, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 5/1982.

¹⁵ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 13, ročník 1982, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 5/1982.

¹⁶ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 34, ročník 1981, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 11/1981

¹⁷ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 34, ročník 1981, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 11/1981.

¹⁸ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 32, ročník 1980, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 9/1980.

¹⁹ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 32, ročník 1980, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 9/1980.

²⁰ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 18, ročník 1980, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 4/1980.

²¹ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 6, ročník 1980, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 2/1980.

²² Oznámeno v části sbírky zákonů č. 1, ročník 1979, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 1/1979.

²³ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 29, ročník 1978, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 10/1978.

19. Výnos Ministerstva kultury ze dne 12. 8. 1976 č. j. 14266/76-VI/1 o prohlášení historického jádra města Třeboně za památkovou rezervaci²⁵
20. Výnos Ministerstva kultury ze dne 31. 10. 1975 č. j. 17596/75-VI/1 o prohlášení historického jádra města Domažlic za památkovou rezervaci²⁶
21. Výnos ministra kultury ze dne 27. 4. 1970 č. j. 7419/70-II/2 o prohlášení historického jádra města telče za památkovou rezervaci²⁷
22. Výnos ministra kultury ze dne 3. 12. 1969 č. j. 15106/69-II/2 o prohlášení historického jádra města Nového Města nad Metují za památkovou rezervaci²⁸
23. Výnos ministra kultury ze dne 10. 9. 1969 č. j. 11764/69-II/2 o prohlášení historického jádra města Pelhřimova za památkovou rezervaci²⁹
24. Výnos ministra kultury ze dne 29. 5. 1969 č. j. 8372/69-II/2 o prohlášení historického jádra města Štramberka za památkovou rezervaci³⁰
25. Úřední sdělení Ministerstva školství a kultury ČSR o zřízení státní archeologické rezervace Levý Hradec z 10. 4. 1956, částka č. 35/1956 Úředního listu

Podzákoné právní předpisy, vymežující památkové zóny

1. Vyhláška Ministerstva kultury č. 413/2004 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných obcích a jejich částech za památkové zóny a určení podmínek jejich ochrany
2. Vyhláška Ministerstva kultury č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu

---

²⁴ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 21, ročník 1978, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 7/1978.

²⁵ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 33, ročník 1976, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 1/1977.

²⁶ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 30, ročník 1975, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 12/1975.

²⁷ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 37, ročník 1970, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 7/1970.

²⁸ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 37, ročník 1970, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR 2/1970.

²⁹ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 39, ročník 1969, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 10/1969.

³⁰ Oznámeno v části sbírky zákonů č. 24, ročník 1969, publikováno: Věstník Ministerstva školství a Ministerstva kultury ČSR, 6/1969.

3. Vyhláška Ministerstva kultury č. 157/2002 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny
4. Vyhláška Ministerstva kultury č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, ve znění vyhlášky Ministerstva kultury č. 158/2002 Sb.
5. Vyhláška Ministerstva kultury č. 250/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst a jejich částí za památkové zóny
6. Vyhláška Ministerstva kultury č. 249/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny
7. Vyhláška hlavního města Prahy ze dne 28. 9. 1993 č. 10/1993 Sb. HMP o prohlášení částí území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany
8. Vyhláška hlavního města Prahy ze dne 16. 5. 1991 č. 15/1991 Sb. HMP o prohlášení částí území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany
9. Vyhláška Ministerstva kultury č. 484/1992 Sb., o prohlášení lednicko-valtického areálu na jižní Moravě za památkovou zónu
10. Vyhláška Ministerstva kultury č. 476/1992 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, ve znění vyhlášky Ministerstva kultury č. 251/1995 Sb.
11. Vyhláška Ministerstva kultury č. 475/1992 Sb., o prohlášení území bojiště bitvy u Slavkova za památkovou zónu
12. Vyhláška Jihomoravského krajského národního výboru v Brně ze dne 20. 11. 1990 o prohlášení území historických jader měst za památkové zóny
13. Vyhláška Jihočeského krajského národního výboru v Českých Budějovicích ze dne 19. 11. 1990 o prohlášení památkových zón ve městech a obcích Jihočeského kraje
14. Vyhláška Východočeského krajského národního výboru v Hradci Králové ze dne 17. 10. 1990 o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje
15. Vyhláška Středočeského krajského národního výboru v Praze ze dne 28. 9. 1990 o prohlášení památkových zón v obcích Středočeského kraje

Usnesení vlády

1. Usnesení vlády ze dne 16. 7. 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek
2. Usnesení vlády ze dne 22. 2. 1995 č. 110 k Programu záchrany architektonického dědictví
3. Usnesení vlády ze dne 25. 3. 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón